

Katolikus szavazatok?

Egyház és politika a Fülöp-szigeteken

A bacoldi székesegyház homlokzatán öles betűkkel hirdeti a plakát azoknak a képviselőjelölteknek a nevét, akiket az egyház támogat. De ott láthatók pellengérré állítva a helyi püspök számára elfogadhatatlan jelöltek nevei is. A főpap a születésszabályozást liberalizáló törvénnyel kapcsolatosan „életbrigádnak” és „halálbrigádnak” nevezi annak ellenzőit, illetve támogatóit. A lista ma is látható a templom falán, pedig a választások már 2013 májusában lezajlottak. Navarra püspököt kevesen követték szókimondásában, bár az egész püspöki kar egyértelműen állást foglalt a konfliktus ellen. Az egyházi vezetők vállalták a konfliktust a kormányzó párttal, mely a törvényt külföldi támogatással mindenképpen keresztül akarja vinni. A választások idején azután bekövetkezett, amitől a főpásztorok félték: sok úgynevezett „egyházellenes” jelöltet választott meg a nép, annak ellenére, hogy a filippínók 85 százaléka katolikus, a vallásgyakorlás tekintetében pedig a világ élvonalába tartoznak. Lehet, hogy „nem katolikusán” szavaztak a katolikus szavazók? Pedig a püspökök állandóan azt hangoztatták, hogy aki katolikus, annak „katolikus módon” kellene szavaznia. És ha belegondolunk, a születésszabályozást erőltető elnök, az „egyházellenes” képviselőjelöltek nagy részével együtt ugyanúgy gyakorló katolikus, mint azok, akik „nem katolikus módon” szavaztak. Hol a hiba?

Elgondolkodtató, hogy ilyen óriási többség mellett kevés a „katolikus szavazat”, viszont a filippínók 5 százalékát tömörítő Iglesia Ni Cristo (INC) felekezet képes minden egyes hívét mozgósítani politikai céljai érdekében. Bár nem tudjuk, hogy ki hogyan szavaz a fülkében, a választási megfigyelők biztosak a „többszavazás” tényében. A születésszabályozási törvény esetében ők a kormányzatot támogatták. Miért ennyire hatékonyak? Egy egyetemistánk meghívott, hogy látogassak el hozzájuk. Erkezéskor alá kell írni a jelenléti ívet. Késve érkezők nem mehetnek be, és büntetésre számíthatnak. (Viszont a katolikusoknál mindig sokan késnek – néha a pap is!) A szertartás énekeit fegyelmetten az egész gyülekezet egyszerre énekli. A filippínó alapítású INC rendezettségével szólítja meg az itteni nép fegyelmet és rendet kereső részét. Az 5 százalékos küszöböt nem tudják átlépni, mivel az itteni nép lelki alkatához inkább a könnyebben átélhető, érzelmes és derűs katolicizmus áll közelebb. A szavazásnál azonban nem ez számít.

Míg az INC „tisztá lappal” kezdhettek kilencven évvel ezelőtt, a katolikus egyház sok vezető politikai családdal barátkozott össze az elmúlt 450 év során. A spanyol időkben (1565–1898) ez közvetlen befolyást jelentett, mely ugyan megszakadt az amerikai megszállás (1898–1946) alatt, de a politikai családok továbbra is biztosították az egyház politikai jelenlétét. Itt a fontos családok köré szerveződik a politika, a pártok pedig inkább az ő szócsöveiknek számítanak. Míg Nyugaton politikai célok egyesítenek különböző helyről származó személyeket egy-egy pártba, itt egy-egy politikai család vonz követőket, akik ugyan képviselik a család elveit, de a politikai élet csúcsait sohasem érhetik el. Amerika is megtúrta, sőt támogatta ezt a rendszert, amely megmaradt, hiszen ritkák a politikai viharok errefelé. Az elnököknek, polgármestereknek, pártvezéreknek már a szülei is ezt a beosztást töltötték be. Ez a hatalmi elit pedig hozzá szokott az egyház támogatásához. És ha valakinek az

az egyetlen hibája, hogy a születésszabályozást támogatja, de különben milliókkal támogatja a templomokat és a katolikus iskolákat, illetve tulajdonképpen becsületesen él, akkor annak a nevének nehéz kipellengérezni.

A kormányzat mindig hangsúlyozza, hogy ők az ország választott vezetői, ezért jelzik is az egyháznak, hogy számolni kell velük. De hosszabb távon nem akarnak konfliktust, mert ők sem annyira biztosak, hogy nem lesz megint „katolikus szavazás”, mint az 1986-os úgynevezett „rózsafüzes forradalom” idején, amikor Marcos elnököt a katolikusok összefogásával sikerült eltávolítani. A gyakorlatban a kompromisszumok uralkodnak. A fent említett születésszabályozási törvényt ugyan megszavazta a Parlament, de a választások előtt (2013 márciusában) a Legfelsőbb Bíróság nem engedte hatályba lépni, ami kifogásra hivatkozva. Amikor aztán a választók az urnákhoz járultak, a tét már nem volt olyan húsbavágó, mert nem vezették be a törvényt, bár mindenki tudta, hogy a törvényt támogató képviselők nélkülözik a püspökök bizalmát. Úgy tűnik, hogy a törvényről „elfeledkeztek”, a mai napig nem vezették be. Hasonló a helyzet a válással. Majdnem százmillió lakossal mi vagyunk az egyetlen olyan nagyobb ország, ahol nincs válás. Mindig megpróbálják bevezetni, de nem sikerül.

Sok katolikus nem akar az egyház ellenében szavazni, de egyszerűen nem érti, hogy mi a baj a születésszabályozással kapcsolatos törvényben. Nincs elég ismeretük, mert gyenge a hitoktatás. A püspökök kritikus szavai inkább megriasztják a többségükben mindenáron harmóniára, békességre törekvő filippínókat. Talán pozitív módon, a természetes születésszabályozás előnyeinek bemutatásával jobban meg lehetne értetni velük az egyház álláspontját. De azért van egy dolog, ahol ők is, mint mindenki, az egyház határozott politikai szerepvállalását várja. Ez pedig a korrupcióellenes harc. A múlt évben kiderült, hogy megválasztott politikai tisztségviselők saját egyéni céljaikra használtak olyan jelentős összegeket, melyeket társadalmi célokra szántak. Ekkor egyre többen fordultak az egyházhoz segítségért, mely sokféle eszközzel próbálja elérni az érintettek lemondását és annak a politikailag hibás eszköznek a felszámolását, mely a korrupció melegágya. Az egyház tehát igen fontos a Fülöp-szigeteki politikában, de nem mindig úgy, ahogyan vezetői szeretnék.

Lányi Béla svp